

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

**2025-YIL APREL.
NAVBATDAN TASHQARI SON**

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 667 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeveva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 28-fevraldagi
333/5-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ПРИНЦИПЫ ПЕРЕХОДА УЗБЕКИСТАНА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ, СУЩЕСТВУЮЩИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ	12
Набиев Дилмурод Хамидуллаевич	
YaSHIL TEXNOLOGIYaLAR VA RAQAMLASHIRISH TA'SIRIDA MEHNAT BOZORINING TRANSFORMASIYASI	19
Abduraxmanov Kalandar Xo'jaevich	
РОЛЬ ТВОРЧЕСКОГО ТРУДА В ПОВЫШЕНИИ ЕГО ЭФФЕКТИВНОСТИ	26
Гулямов Саидахор Саидахмедович, Икрамов Мурат Акромович, Очилов Акрам Одilovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASH MAQSADIDA "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ZARURATI	33
O.X. Hamidov, D.Sh. Yavmutov	
ESG-ИНСТРУМЕНТАРИЙ КАК ФАКТОР УСИЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	38
Татьяна Юрьевна Анопоченко, Сергей Вадимович Ревунов, Роман Вадимович Ревунов	
TRANSITION OF RUSSIAN REGIONS TO A CLOSED-LOOP ECONOMY	49
Nikonov Sergey Mikhailovich, Ochilov Akram Odilovich, Filipenko Alexander Alexandrovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA TUZILISHI	53
Navruz-Zoda Baxtiyor Negmatovich	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ДРАЙВЕР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА И МОДЕРНИЗАЦИИ РАБОЧИХ МЕСТ В УЗБЕКИСТАНЕ	59
Зокирова Нодира Каландаровна	
KREATIV IQTISODIYOT VA UNING INDUSTRIYA TURLARINING NAZARIY MASALALARI	64
Mamayunus Pardaev, Obid Pardaev, Akram Ochilov	
EKOLOGIK OMILLARNI HISOBGA OLGAN HOLDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHDA ERISHISH	73
Saidov Muhammadali Hakimovich, Ochilov Akram Odilovich, Esanbekov Diyorbek Mirzabek o'g'li	
INNOVATION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARI KOOPERASIYASINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	81
Raxmatulla Ergashev	
KARTOSHA MOSLANUVCHAN NAVLARI TURLI EKISH MUDDATLARI VA MULCHALASHLARDA HOSILDORLIGI HAMDA IQTISODIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	86
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Toshpulatova Surayo Tulqin qizi, Ismayilov Alisher Isroilovich	
YASHIL IQTISODIYOT – INNOVATION RIVOJLANISHNING KALITI	90
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, Usmonov Murodjon Dushmanov o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ «ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ» В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	93
Сайёра Насимовна Хамраева	
SABZAVOT (SHIRIN) MAKKAJO'XORI AJRATILGAN MOSLANUVCHAN NAV-DURAGAYLARINI ASOSIY VA TAKRORIY EKINLAR SIFATIDA TURLI MUDDATLARDA YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	97
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Nurillaev Ilhom Xolbek o'g'li, Jabborov Botir Shukurovich	
ZAMONAVIY BOZOR MUNOSABATLARIDA SAVDONI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY JIHATLARI	101
Ivatov Irsbek	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	105
Yadgarov Akram Akbarovich, Abdiyeva Flora Botir qizi	
GREEN ECONOMY: GLOBAL PERSPECTIVE AND UZBEKISTAN'S PATH	110
Dilmurod Mirza-Akhmedovich Rasulev, Dildorakhon Ulugbek kizi Shomuradova	

OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TARG'IB QILISH BO'YICHA XORIJ TAJRIBASI	113
Musayev Bekjon Shukurillayevich	
TURIZM INDUSTRIYASINI BARQAROR STRATEGIK RIVOJLANTIRISHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR TAHLILI	116
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
ЗЕЛЁНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ И ФАКТОРЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	120
Орипов Ильхом Абдуллаевич	
Перспективы развития цифровой трансформации в Республике Узбекистан	128
Мусабеков Джорабек Хакимджанович, Воронин Сергей Александрович	
YASHIL IQTISODIYOT – BARQAROR RIVOJLANISHNING MUHIM OMILI SIFATIDA	133
G.Erkayeva	
Barqaror ish o'rinlarini yaratishda yashil iqtisodiyotning o'rni	138
Qo'chqorov G'aybulla Fayzullayevich, Qo'ziyeva Shaxnoza Bozor qizi	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	141
Фазлитдин Бахадиорович Аминов	
RESPUBLIKADA EKOLOGIK TOZA MAHSULOT YETISHTIRISH ASOSIDA ELEKTRON SAVDONI RIVOJLANTIRISH	145
Q. J. Mirzayev, F. F. Ulug'murodov	
Qoraqalpog'istonda sanoatni restruktizatsiyalash va yashil iqtisodiyotni rivojlantirish: muammolar, istiqbollar va statistik tahlillar	150
Abipova Gulmira Salavatdinovna	
CHORVACHILIK XO'JALIKLARINI RIVOJLANTIRISHDA AGLOMERATSIYANING AHAMIYATI	153
Xusainov Oybek Jabborovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINING KOMPANIYA UCHUN AHAMIYATI	156
Ergashev Toxir Kurbanovich, Toxirova Nigora Zokirjon qizi	
CHORVACHILIK KLASSTERLARI VA AGLOMERATSION RIVOJLANISH: O'ZARO TA'SIR VA SYNERGIYALAR	161
Xusainov Oybek Jabborovich	
HUDUDLARNING INNOVATSIYON SALOHİYATINI BAHOLASH	165
J.A. Ismatullayev, A. Do'lanov	
СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	171
Нафасов Тохиржон, Г. П. Эркаева	
Mamlakatimizda ishsizlikni kamaytirishga qaratilgan islohotlar	174
Djurayev Olimjon Narkulovich	
USE OF THE ADVANCED EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES OF FARMING AND HOUSEHOLDS	178
Ochilova Nargiza Akramovna	
SHAHAR AGLOMERATSIYALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH OMILLARI	181
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
IQTISODIY O'SISHDA MEHNAT MIGRATSIYASINING AHAMIYATI	184
Djurayev Olimjon Narkulovich, Saidakbarov Jamshid Ne'matullo o'g'li	
TURIZMNIDA RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	189
Qosimov Jahongir	
РЫНОК ГОСТИНИЧНЫХ УСЛУГ В ТУРИЗМЕ В УСЛОВИЯХ ДИВЕРСИФИКАЦИИ И ДЕМОКРАТИЗАЦИИ ГОСТИНИЧНОЙ ИНДУСТРИИ	192
Ташмаматов Садирдин Нажмиддинович	

O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KADRLAR MALAKASINI OSHIRISHDA DUAL TA'LIMDAN FOYDALANISHNI BOSHQARISH	196
Ochilov Akram Odilovich, Xamidova Mo'tabarxon Abdumalik qizi	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA AUTSORSING XIZMATLARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	201
Nasiba Ergasheva	
KORXONALARDA XODIMLARNI BOSHQARISHNING ASOSIY TAMOYILLARI	207
Djurayev Olimjon Narkulovich, Nurullayeva Vazira O'ktamovna	
ЗЕЛЁНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ПЕРСПЕКТИВЫ И РИСКИ	211
Номазов Бахром Бобомуродович	
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ESG В ФИНАНСОВУЮ СФЕРУ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	215
Алимова Азиза Шерзатовна	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND DIGITAL TECHNOLOGIES ON MANAGEMENT	219
Ergashev Tokhir Kurbanovich, Tohirova Nigora Zokirjon kizi	
O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT STRATEGIYASI"NI AMALGA OSHIRISHNING ZARURIYATI VA ISTIQBOLLARI	224
Ergasheva Nazira Muratovna, Soyibov Mirjon Bekjonovich	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УСЛУГ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ, ВЛИЯЮЩИХ НА ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ И КАЧЕСТВА ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ	227
Алимова Муниса Юлчиевна	
РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЕЁ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЗНАЧИМОСТИ.....	232
Расулов Нозимжон Набиджонович	
AGLOMERATSIYA VA IQTISODIY O'SISH: SABAB-OQIBAT ALOQASI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)	236
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
KORXONALARNING SOLIQ IDORALARIDA HISOBGA OLINISHIDAN HOSIL BO'LGAN ORTIQCHA TO'LOVLARINI BOJXONA TO'LOVLARIDA HISOBGA OLISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	239
Boykabilov Bahodir Mustafaevich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLARGA INVESTITSİYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI	242
Egamberdiyeva Salima Rayimovna, Bozorov Yashnarbek Xayrulla o'g'li	
ORGANIK QISHLOQ XO'JALIGIDA "IXTISOSLASHTIRILGAN AGROKOOPERATIV" TASHKIL ETISH ORQALI TA'MINOT ZANJIRI BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH.....	248
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA'LIM MUASSASALARINING MOLIVAVIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISHI UCHUN ZAMONAVIY HUQUQIY ASOSLARI.....	254
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
TURIZMNING MADANIY-TARIXIY RESURLARI: ASOSIY TUSHUNCHALAR VA TAMOYILLAR	258
Ruzmanov Dilshod Usmanovich	
BARQAROR TURIZM DESTINATSIYALARINING SIG'IMINI BAHOLASH METODIKASI.....	262
Ibroximov Nodirbek Xasanovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМЫЕ ИСТОЧНИКИ ЭНЕРГИИ КАК ОСНОВА ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	266
Хусаинов Равшан Рахимович	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ И ПОВЕДЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.....	272
Раимова Муборак Джураевна	
"YASHIL IQTISODIYOT"NING ASOSIY XUSUSIYATLARI	276
Djumayev Asqar Xaydarovich	

RAQAMLI MARKETINGNING ISTE'MOLCHI XULQ-ATVORIGA TA'SIRI.....	281
Raimova Muborak Jurayevna, Dilmurodov O'tkir	
HUDUDNING IJTIMOIIY-IQTISODIY SALOHIIYATINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	287
SH.A. Buriyev	
SAVDO XIZMATLARINING ASOSIY FAOLIYAT KO'RSATKICHLARI TIZIMINI BAHOLASH.....	291
Muxamedova Aziza Ravshanovna	
YASHIL IQTISODIYOT VA GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI: YASHIL IQTISODIYOTNING IQLIM O'ZGARISHINI YENGISHDAGI O'RNI VA GLOBAL HAMKORLIK.....	295
Usmonov Murodjon Xolmurod o'g'li, Ulug'bek Eshmaxmatov	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА.....	299
Абдулов Дамир Рустамович	
О'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ISTIQBOLLARI	305
Yuldashev Shamsiddin Qiyamiddinovich, Boliyeva Baxora Farxodovna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА: КОНЦЕПЦИИ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	308
Туляганова Шахноза Самукджановна	
О'ТА ERTAGI TARVUZNING HIMOYALANGAN JOYLAR UCHUN MOSLANUVCHAN NAV VA DURAGAYLARINI AJRATISH, ULARNI TURLI O'G'IT ME'YORLARIDA HOSILDORLIGI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	311
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Amirov Xamidulla Suyunovich, Umirova Durdona Muqum qizi	
ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПЛОДООВОЩНОЙ ОТРАСЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ	315
Уралов Элшод, Вельм М.В.	
DEVELOPMENT STRATEGY AS A MODEL OF PROGRESS IN HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN.....	320
Abdiev Alimardon	
ОСОБЕННОСТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СЕКТОРА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ И РАЗВИТИЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА.....	322
Мухаммадбобур Салимов	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	326
Suyunov Jabbor Mahmudovich	
"SALOHIIYAT" TUSHUNCHASINING MAZMUNI VA IQTISODIY-IJTIMOIIY MOHIYATI.....	331
Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
DAVLAT BOSHQARUVIDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI	334
Salimov Muhammadbobur Qodir o'g'li	
O'QUV JARAYONLARINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	337
Tilakov Sherzod	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING XALQARO TAMOYILLARI ASOSIDA BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA YASHIL IQTISODIYOTNING AHAMIYATI.....	340
Sattarov Umirzoq, Ro'ziev Zafar Ikromovich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SANOAT XOM ASHYOLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH TENDENSIYALARI.....	343
Xazratov Sarvar Ibragimovich	
YURTIMIZDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KADRLAR TAYYORLASHNING ZAMONAVIIY TENDENSIYALARI	348
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, O'rinov Diyorbek Xolmo'min o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATI O'QUV MARKAZLARI VA KURSLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	353
Tilakov Sherzod Akbarovich	

SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT ISHLAB CHIQRARISH VA SOTISH SIFATI HAMDA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARNI BOSHQARISH YO'NALISHLARI.....	357
Ochilov Akram Odilovich, Ziyodullayeva Marjona Alisher qizi	
OMMAVIY TADBIRLAR YORDAMIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH: O'ZBEKISTON VA XALQARO TAJRIBA.....	360
Ibragimov Sardorbek Xusanovich	
Анализ цифровой трансформации и её влияния на привлечение инвестиций в регионы Узбекистана.....	365
Рахмонова Дурдона Хасан кизи	
Korxona moliyaviy salohiyatini baholashning statistik tahlili.....	370
M.O. Musurmonova	
DIRECTIONS FOR IMPROVING THE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM OF THE BANKING SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	377
Kadirov Lutfulla Khalimovich	
PROBLEMS OF EMPLOYMENT IN THE LABOR MARKET OF UZBEKISTAN AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR THEIR SOLUTION.....	381
Sharopov Temirmalik Rustam o'g'li	
"YASHIL" IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ORQALI QASHQADARYO VILOYATI SANOAT KOMPLEKSINI TAKOMILLASHTIRISH	385
U.Shukurov	
FOREIGN EXPERIENCES IN ATTRACTING INVESTMENTS IN SERVICE INDUSTRIES	390
Hazratkulov Shahboz Boboqul ogli	
YASHIL IQTISODIYOTDA TA'LIMNING ROLI.....	394
Babayeva Lola Ibragimovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI UCHUN DAVLAT TOMONIDAN YARATILAYOTGAN IMKONIYATLAR.....	398
Xudoyorov Azizbek Avaz o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI YAXSHILASHNING XORIY TAJRIBASI.....	404
Safarov Sh. S.	
IJTIMOYIY MENEJMENTDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI.....	408
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, Davronova Farangiz	
«ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ: КАЗНАЧЕЙСКИЙ КОНТРОЛЬ В БЮДЖЕТНОМ ПРОЦЕССЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕГО РАЗВИТИЯ»	415
Файзуллаева Зилола Равшановна, Д.Х. Пулатов	
YANGI O'ZBEKISTONDA YASHIL RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISHNING ASOSIY JIHATLARI.....	421
Urozoza Shaxlo Hasan qizi, Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MASALALARI: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	427
Safarov Shoxrux Sattor o'g'li	
PROSPECTS FOR IMPROVING THE EFFICIENCY OF HUMAN RESOURCES IN UZBEKISTAN.....	431
Alimardonova Gulfizoda Alimardon kizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KAPITAL QO'YILMALAR HISOBINI TO'G'RI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI.....	434
Egamberdiyeva Salima Rayimovna	
QASHQADARYO VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA ISTIQBOLLARI	441
Berdimurodova Farzona Bahodir qizi, Sh. Xolliyev	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BIZNES VA IQTISODIYOTDAGI ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	446
Davronova Farangiz Ilhom qizi	

ZAMONAVIY RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA PUL VA BANK TIZIMLARINI TASHKIL ETISHNING ISTIQBOLLARI HAMDA AHAMIYATI	452
Axtamova Ozoda Ulug'bek qizi, Cho'liyeva Gulsanam Yulchi qizi, G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTI: TARKIBIY O'ZGARISHLARNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	460
N. Qo'ziboyeva	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI TARKIBIY O'ZGARISHLAR ORQALI RIVOJLANTIRISHNING ZARURATI.....	466
Vayskulov Ramazon Alisher o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATIDA TURIZM KLASSTERLARINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY INTEGRATSIYA.....	470
Xushvaqtov Ramziddin	
ILMIY SALOHİYAT VA OLIY TA'LIM SIFATINING UZVIY BOG'LIQLIGI: TAHLIL VA TAVSIYALAR	476
Muratov A'zam Alisher o'g'li, Ochilov Akram Odilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: GREEN CREDIT	480
Eshtemirova Ma'rifat Akram qizi, Kabilova Shaxnoza Jurayevna	
DEHQON XO'JALIGI MAHSULOTLARI NARXLARINING DINAMIKASI VA BOZOR MUVOZANATI MODELLARINI QO'RISH.	483
Ergashov Yashnarbek Istamovich	
The Role of Renewable Energy in the Green Economy.....	488
Khudoyberdiyeva Olima, Yakhshikulova Mokhinur	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish: asosiy muammolar va imkoniyatlar	494
Jumanazarov Asilbek Utkirbek o'g'li, Ulug'bek Eshmaxmatov	
SANOAT KORXONALARINING RAQOBAT USTUNLIGI ORQALI BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASH OMILLARI	498
Ro'ziqulov Jamshid Ulug'bek o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INSON RESURLARINI BOSHQARISH SIYOSATINING ZAMONAVIY TRENDLARI HAMDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	504
Shodiyev Jahongir	
YASHIL IQTISODIYOT: O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	509
Babayeva Lola Ibragimovna, Sh. S. Sa'dullayev	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA MAHSULOTLAR INTENSIV RIVOJLANISHINI TA'MINLASH JARAYONLARI	512
Saburov Jumanazar Salievich	
SUG'URTA XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI VA MEXANIZMLARI.....	516
E.Sobirov	
"YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ORQALI TABIIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA IQTISODIY FAOLIYATNING ATROF-MUHITGA SALBIY TA'SIRINI KAMAYTIRISH	520
Xo'janova Gulshoda Otamurodovna	
QISHLOQ JOYLARDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL YO'NALISHLARI	526
Dilafroz Taylakova	
KORXONALARDA EKOLOGIK INVESTITSION LOYIHALARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI TAHLILI.....	532
Ulashov Aliboy Rashid o'g'li	
YURTIMIZDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BANK VA MOLIYAVIY TIZIMLAR UCHUN YANGI IMKONIYATLAR TAHLILI HAMDA KELGUSIDAGI ISTIQBOLLARI	538
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, Alarov Asilbek Oybek o'g'li	
SANOAT KORXONALARINING EKOLOGIK BARQARORLIGI VA EKOLOGIK IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH MASALALARI.....	545
O'rinov Diyor, Xolliyev Sh.B.	

YASHIL IQTISODOYOT VA UNDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR.....	549
Erminov Elbek Erkin o'gli, Yaxshiqulova Moxinur Toxir qizi	
XIZMATLAR SOHASIDA KADRLARNING TUTGAN O'RNI	553
Turayeva Nargiza Rustamovna	
IQTISODIYOTDA TARKIBIY O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	557
G.P.Erkayeva, N.H.Qo'ziboyeva	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHNING AHAMIYATI VA O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH STRATEGIYASI	560
Samadova Jasmina Sherali qizi, Sh. Xolliyev	
"YASHIL" ENERGETIKA VA "YASHIL" IQTISODIYOT.....	564
Qarshiyeva Dilsora Ismoil qizi, Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
MAMLAKAT BUDJETINING SHAKLLANISHI VA DAROMADLAR TAQSIMOTINING IQTISODIYOTDAGI ROLI	569
Ashirqulova Sevinch Sarvar qizi, Sh. Xolliyev	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOT VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	574
Urozoova Shahlo Hasan qizi, Rahmonova Tillaoy Malik qizi	
"YASHIL" IQTISODIYOT INNOVATSION RIVOJLANISHINING KO'RSATGICHLARI.....	579
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, Usmonov Murodjon Dusmurot o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION FAOLIYATNI TARTIBGA SOLISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	583
Mirzayev Qulmamat Djonuzoqovich, Mirzayev Azzamjon Jonuzokovich, Eshquvvatova Nodira Abdullayevna	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA IQTISODIY RESURLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	588
Mirzayev Qulmamat Djonuzoqovich, Eshquvvatova Nodira Abdullayevna	
СТРАТЕГИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАНА: РОЛЬ ИННОВАЦИЙ И ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО КАПИТАЛА В ЭПОХУ НООНОМИКИ.....	593
Чекулаева Кристина	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОБЕСПЕЧЕНИЮ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ПРИ ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	599
Чекулаева Кристина	
YASHIL IQTISODIYOT – MAMLAKAT TARAQQIYOTINING ASOSIY OMILI.....	605
Oybek Hamdamov, Qosimov Jahongir	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INSON KAPITALI SIFATINI OSHIRISHDA TA'LIMNING AHAMIYATI	608
M.Ostanova, Ro'ziyev Ramshid	
MODERN LEGAL BASIS FOR THE EFFICIENT USE OF FINANCIAL RESOURCES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN OUR COUNTRY	613
Ismoilova Gulrux, Khayriddinov Shukhrat Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA TABIIY - IQTISODIY MANBAALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY MEXANIZMI	617
Mavlonov Shaxzod Shahobiddin o'g'li, Mavlonova Surayyo Xasan qizi	
YANGI O'ZBEKISTONDA SOHALARNI RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	621
Gulrux Arslon qizi Ismoilova, Shuxrat Xayriddinov Botirovich	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini bozorga yetkazishda transport xarajatlarini optimallashtirish yo'llari	625
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Ziyorat turizmi obyektlaridan foydalanishda "Halol" standartlar bo'yicha baholash.....	629
Zaripov Toxirjon Yusufboy o'g'li	
O'zbekiston sug'urta bozori infratuzilmasini takomillashtirish.....	633
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
Barqaror iqtisodiy o'sishni taminlashda davlat budjetining ahamiyatini oshirish yo'llari.....	637
Sheraliyev Nurbek Jumanazarovich	

TIJORAT BANKLARIDA KREDITLASH JARAYONI VA KREDITLASH AMALIYOTI TAHLILI	640
Sultonova Sevara Faxriddinovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI MISOLIDA MILLIY MOLIYA BOZORINING SHAKLLANISHI VA BARQAROR RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	643
Samadov Temur Oybek o'g'li	
AN'ANAVIY KURASH VA DYUZDO: TEXNIK VA FALSAFIY JIHATDAN TAQQOSLAMA TAHLIL	647
Tangriyev Abdullo Tovashovich	
DIGITAL SECURITY AND CYBER THREAT FACTORS IN THE TOURISM INDUSTRY	650
Olimov Davron Olimovich	
JAHON SAVDO TASHKILOTI SIYOSATINING RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	653
Jalolov Umidjon Xudoyberdi o'g'li, Yegamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
РАЗВИТИЕ СИСТЕМЫ ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В КОНТЕКСТЕ УКРЕПЛЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УЗБЕКИСТАНА	657
Турсунбоева Нилуфар Отабековна	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI	659
Faxriddinov Bahriddin	
AGROLOGISTIKA TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHNING AGROEKSPORT SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	663
Faxriddinov Bahriddin	

AGROLOGISTIKA TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHNING AGROEKSPORT SAMARADORLIGIGA TA'SIRI

Faxriddinov Bahriddin

MAAB Innovation MChJ,

Senior ma'lumotlar tahlilchisi va injeneri,

E-mail: bakhridinfakhridinov@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tezisdagi agrologistika tizimini modernizatsiya qilishning agroekspost samaradorligiga ta'siri ilmiy asosda tahlil qilingan. Agrologistika markazlari, raqamli kuzatuv tizimlari (IoT sensorlar, GPS-monitoring) va avtomatlashtirilgan ombor boshqaruv tizimlarining joriy etilishi eksport jarayonida mahsulot yo'qotishlarini kamaytirish, tashish vaqtini optimallashtirish hamda mahsulot sifatining pasayishini oldini olishda muhim omil sifatida o'rganilgan.

Kalit so'zlar: agrologistika, agroekspost, samaradorlik, modernizatsiya, "cold chain", logistika infratuzilmasi, raqamli logistika.

Abstract: This thesis provides a scientific analysis of the impact of modernizing the agrologistics system on agro-export efficiency. The study examines the role of establishing agrologistics centers, implementing digital tracking systems (IoT sensors, GPS monitoring), and deploying automated warehouse management systems in reducing export losses, optimizing transportation time, and preventing quality deterioration of perishable agricultural products.

Key words: agrologistics, agro-export, efficiency, modernization, cold chain, logistics infrastructure, digital logistics.

Аннотация: В данной тезисной работе научно проанализировано влияние модернизации агрологистической системы на эффективность агроэкспорта. Изучено значение создания агрологистических хабов, внедрения цифровых систем мониторинга (IoT-сенсоры, GPS-мониторинг) и автоматизированных систем управления складами для сокращения потерь продукции, оптимизации времени транспортировки и предотвращения снижения её качества в экспортной цепочке.

Ключевые слова: агрологистика, агроэкспорт, эффективность, модернизация, «cold chain», логистическая инфраструктура, цифровая логистика.

KIRISH

Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini xorijiy bozorga raqobatbardosh tarzda yetkazib berishning eng muhim bo'g'inlaridan biri agrologistika tizimidir. O'zbekiston uchun agrologistikaning ahamiyati ayniqsa yuqori, chunki mamlakatning iqlimiy salohiyati hisobiga meva-sabzavot mahsulotlari eksportida katta imkoniyatlar mavjud. Biroq ushbu salohiyatdan to'liq foydalanish logistika infratuzilmasining rivojlanish darajasi, saqlash va qayta ishlash zanjirlari, sovutish tizimlari, transport marshrutlarining optimallashtirilganligi hamda zamonaviy logistika texnologiyalarining qo'llanilishiga bevosita bog'liq.

Mavjud holatda logistika tizimining ayrim kamchiliklari — mahsulotlarni saqlash uchun yetarli sovutish omborlarining kamligi, innovatsion "cold chain" (sovuq zanjir) infratuzilmasining yetarli emasligi, transport vositalarining texnik darajasi pastligi, logistika markazlarining hududiy notekis joylashuvi va eksport marshrutlarining samarasizligi — agroekspost hajmi, narx shakllanishi va mahsulot sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli agrologistika tizimini modernizatsiya qilish agrar eksport samaradorligini oshirishning eng muhim sharti sifatida qaralmoqda.

Zamonaviy logistika yondashuvlari — IoT sensorlari asosidagi kuzatuv tizimlari, GPS-monitoring, avtomatlashtirilgan ombor boshqaruvi, raqamli logistika platformalari va multimodal transport tizimlaridan foydalanish — eksport jarayonining shaffofligini oshiradi, yo'qotishlarni kamaytiradi hamda eksport vaqtini qisqartiradi. Bu esa o'z navbatida agroekspostning rentabelligi, xalqaro bozordagi raqobatbardoshligi va barqaror rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Mazkur maqolaning maqsadi — O'zbekiston qishloq xo'jaligi sektorida agrologistika tizimini modernizatsiya qilishning agroeksport samaradorligiga ta'sirini tahlil qilish, logistika muammolarini aniqlash va innovatsion yechimlar asosida transport-saqlash jarayonlarini takomillashtirishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot natijalari eksport zanjirini optimallashtirish, logistika infratuzilmasini rivojlantirish va raqobatbardoshlikni oshirish bo'yicha ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Agrologistika — bu qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish, qayta ishlash, saqlash, tashish va iste'molchiga yetkazib berish bo'yicha yagona qiymat zanjirini tashkil etuvchi tizim bo'lib, uning samaradorligi agroeksport natijalari bilan bevosita bog'liqdir. O'zbekiston sharoitida meva-sabzavot, uzum, poliz ekinlari va boshqa tez buziluvchi mahsulotlar ulushi yuqori bo'lgani uchun logistik zanjirning har bir bo'g'inidagi uzilishlar sezilarli iqtisodiy yo'qotishlarga olib keladi. Shu sababli agrologistika tizimini modernizatsiya qilish agroeksport samaradorligini oshirishning strategik yo'nalishi sifatida qaraladi.

Mavjud holatni tahlil qilsak, qator muammolar ko'zga tashlanadi: sovutish omborlarining hududlar bo'yicha notekis joylashuvi, saqlash quvvatlarining yetishmasligi, transport vositalarida "sovuq zanjir" (cold chain) talablariga to'liq rioya qilinmasligi, yo'l infratuzilmasining ayrim hududlarda qoniqarsizligi, bojxona va chegara postlarida navbatlar sababli kechikishlar, logistika jarayonlarini rejalashtirish va monitoring qilishning to'liq raqamlashtirilmaganligi. Bularning har biri alohida iqtisodiy yo'qotish manbai bo'lib, yakuniy eksport narxiga, raqobatbardoshlikka va xorijiy hamkorlar ishonchiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Agrologistika tizimini modernizatsiya qilishning iqtisodiy ta'sirini tahlil etishda bir nechta asosiy mexanizmlarni ajratish mumkin. Birinchidan, sovutish va saqlash infratuzilmasini rivojlantirish orqali mahsulot yo'qotishlarini kamaytirish. Tez buziluvchi mahsulotlarda hosil yig'ib olinganidan iste'molchiga yetib borguncha yuz beradigan yo'qotishlar ba'zan 20–30 foizgacha yetishi mumkin. Bu nafaqat foydaning kamayishi, balki resurslar (suv, o'g'it, mehnat)ning samarasiz sarflanishidir. Zamonaviy sovutish omborlari, shok-sovutish texnologiyalari, namlik va haroratni avtomatik boshqarish tizimlari bu yo'qotishlarni sezilarli kamaytiradi. Yo'qotishlarning 5–10 foizga qisqarishi eksport hajmi hamda tushumida sezilarli oshishni ta'minlaydi — bu logistika modernizatsiyasining bevosita iqtisodiy samarasi hisoblanadi.

Ikkinchidan, transport va logistika jarayonlarini optimallashtirish orqali xarajatlarni kamaytirish imkoniyati mavjud. Agrar mahsulotlar uchun transport xarajatlari, ayniqsa uzoq masofalarga jo'natilganda, eksport narxining asosiy tarkibiy qismlaridan biridir. Rejalashtirilmagan marshrutlar, bo'sh qaytadigan transport, yuklarning to'liq yuklanmasligi, yo'llardagi tirbandlik va kechikishlar logistika samaradorligini pasaytiradi. Raqamli logistika platformalari, GPS-monitoring, marshrutlarni algoritmik optimallashtirish tizimlari yordamida yuklarni birlashtirish, transport vositalaridan to'liq foydalanish, qaytishda ham yuk topish imkoniyati paydo bo'ladi. Bu yonilg'i, vaqt va mehnat resurslarini tejaydi, natijada bir birlik mahsulotga to'g'ri keladigan logistika xarajatlari qisqaradi.

Uchinchidan, agrologistika markazlari va mintaqaviy hublarni shakllantirish qiymat zanjirini yaxlit boshqarish imkonini yaratadi. Ushbu markazlarda saralash, qadoqlash, dastlabki qayta ishlash, sertifikatlash va eksportga tayyorlash jarayonlari bir joyda amalga oshiriladi. Bu mahsulotlarni daladan bevosita eksport bozorlariga emas, balki mintaqaviy logistika markazlariga yo'naltirish orqali sifatni standartlashtirish, eksport partiyalarini yiriklashtirish va xaridorlar bilan uzoq muddatli shartnomalar tuzishni osonlashtiradi.

To'rtinchidan, agrologistika tizimiga raqamli monitoring va izlenebilirlik (traceability) mexanizmlarini joriy etish eksport samaradorligini oshiradi. Har bir partiya bo'yicha "daladan — stolgacha" bo'lgan harakat zanjirining raqamli qayd etilishi — mahsulot kelib chiqishi, saqlash sharoitlari, transport yo'nalishlari va vaqt oralig'ini aniq ko'rsatadi. Bu nafaqat ichki nazoratni, balki xorijiy xaridorlar ishonchini ham kuchaytiradi. Yevropa, Yaqin Sharq va Osiyo bozorlarining ko'pchiligi izlenebilirlikni majburiy talab sifatida qo'yimoqda. Demak, raqamli izlenebilirlik joriy etilishi — bozorlarga kirish talabi, shu bilan birga raqobat ustunligidir.

Beshinchidan, bojxona va chegara logistikasini soddalashtirish hamda raqamlashtirish agroeksport samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Chegara postlarida raqamli infratuzilma yetarli bo'lmasa, yuk mashinalari uzoq navbatlarda qoladi, bu esa tez buziluvchi mahsulotlar sifatining yomonlashishiga olib keladi. Elektron navbat tizimlari, oldindan onlayn deklaratsiya, elektron fitosanitariya sertifikatlari, skanerlash va tezkor tekshiruv texnologiyalarini joriy etish orqali kechikishlarni sezilarli kamaytirish mumkin.

Agrologistika modernizatsiyasining multiplikativ ta'siri ham mavjud. Sovutish omborlari va logistika markazlari atrofida yangi ish o'rinlari yaratiladi, qadoqlash materiallari, texnik xizmatlar, ta'mirlash, sug'urta va moliyaviy xizmatlar sektori rivojlanadi. Natijada, mintaqaviy iqtisodiyotning kompleks o'sishi ta'minlanadi. Bu "logistika klasterlari" konsepsiyasiga mos keladi va qiymat zanjiri bo'ylab foydaning adolatli taqsimlanishiga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, modernizatsiya jarayoni bilan bog'liq cheklovlar va xatarlar ham mavjud. Infratuzilma loyihalari katta kapital talab qiladi, qaytish davri uzoq bo'lishi mumkin. Shu sababli davlat—xususiy sheriklik (PPP), xalqaro moliya institutlari, imtiyozli kreditlar va grantlar mexanizmlarini to'g'ri loyihalash talab etiladi. Agar bu mexanizmlar iqtisodiy asoslanmasdan amalga oshirilsa, logistika obyektlari past yuklama bilan ishlashi

va kutilgan samarani bermasligi mumkin. Shu bois har bir agrologistika loyihasi bo'yicha bozor tahlili, yuk oqimlari prognozi, rentabellik hisobi va risk tahlili chuqur o'tkazilishi kerak.

Yana bir muhim jihat — kichik va o'rta ishlab chiqaruvchilarni agrologistika tizimiga integratsiya qilishdir. Agar modernizatsiya faqat yirik klasterlar darajasida amalga oshirilsa, ko'plab kichik fermerlar logistika zanjiridan chetda qolishi mumkin. Bu ijtimoiy tengsizlik va bozor konsentratsiyasi xavfini kuchaytiradi. Shu sababli logistika markazlari kichik ishlab chiqaruvchilar uchun ham ochiq bo'lishi, ular uchun mos tariflar va xizmat paketlari ishlab chiqilishi, kooperativlar orqali xizmatlardan foydalanish imkoniyati yaratilishi zarur.

Umuman olganda, agrologistika tizimini modernizatsiya qilish agroeksport samaradorligiga uch asosiy yo'l bilan ta'sir ko'rsatadi:

1. yo'qotishlarni kamaytirish va sifatni saqlash (daromadni oshirish);
2. logistika xarajatlarini optimallashtirish (tannarxni pasaytirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirish);
3. bozorlar geografiyasini kengaytirish (yangi bozor segmentlariga kirish va risklarni diversifikatsiya qilish).

Shu nuqtai nazardan, agrologistikaning modernizatsiyasi O'zbekistonning agrar eksport strategiyasi bilan uzviy bog'liq bo'lib, eksportni faqat miqdoriy emas, balki sifat va barqarorlik jihatidan ham yangi bosqichga olib chiqadigan muhim omildir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, agrologistika tizimini modernizatsiya qilish O'zbekiston agroeksporti samaradorligiga eng kuchli ta'sir ko'rsatuvchi omillardan biridir. Sovutish omborlari, "cold chain" infratuzilmasi, multimodal transport tizimlari, raqamli logistika platformalari, IoT sensorlari va GPS-monitoring kabi innovatsion texnologiyalar mahsulot yo'qotishlarini kamaytiradi, tashish vaqtini optimallashtiradi va eksport sifatining barqarorligini ta'minlaydi.

Agrologistika tizimidagi mavjud kamchiliklar — saqlash quvvatlarining yetishmasligi, logistika markazlarining hududiy notekis joylashuvi, bojxona-kechikishlar, transport samaradorligining pastligi — eksport narxi, tannarx, rentabellik va xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshlik darajasiga sezilarli salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Shu bois, agrologistika tizimini modernizatsiya qilish eksportning nafaqat hajmini, balki sifatini, barqarorligini va raqobatbardoshligini oshiruvchi strategik omil sifatida namoyon bo'ladi. Agrologistika markazlari tashkil etilishi, raqamli kuzatuv tizimlarining joriy etilishi, marshrutlarni algoritmik rejalashtirish, mintaqaviy servis markazlarining rivojlanishi va bojxona jarayonlarining raqamlashtirilishi eksport zanjirini yanada optimallashtiradi.

Takliflar.

1. Hududiy agrologistika markazlarini ko'paytirish va ularni zamonaviy xalqaro standartlar asosida jihozlash. Saralash, qadoqlash, sovitish, shok-sovitish, konteynerlash va sertifikatlash xizmatlarini bir joyda taqdim etuvchi kompleks logistika hublarini yaratish.
2. "Cold chain" infratuzilmasiga investitsiyalarni oshirish. Ayniqsa issiq iqlimli hududlar hamda eksport magistralarida sovitish tizimlarini kengaytirish va modernizatsiya qilish.
3. Logistika jarayonlarini to'liq raqamlashtirish. IoT sensorlar, GPS kuzatuv, elektron navbat tizimi, raqamli bojxona, elektron fitosanitariya sertifikatlari va izlenebilirlik (traceability) tizimlarini joriy etish.
4. Transport marshrutlarini iqtisodiy optimallashtirish. Algoritmik rejalashtirish orqali bekor yurishlarni kamaytirish, yuklarni birlashtirish (consolidation) va qaytadigan transportdan samarali foydalanish.
5. Kichik fermerlarni logistika zanjiriga integratsiya qilish. Kooperativlar orqali arzon tarifli saqlash, sovitish, qayta ishlash va transport xizmatlarini taqdim etuvchi mintaqaviy servis markazlarini shakllantirish.
6. Logistika xarajatlarini kamaytirish uchun iqtisodiy rag'batlarni kuchaytirish. Transport va saqlash xarajatlari bo'yicha subsidiyalar, soliqli imtiyozlari va preferensiyalar joriy etish orqali eksport narxlarining raqobatbardoshligini ta'minlash.
7. Chegara va bojxona infratuzilmasini modernizatsiya qilish. Raqamli tekshiruv, yuqori aniqlikdagi skanerlash, onlayn deklaratsiya, oldindan rezervatsiya va "yagona darcha" tizimlarini keng joriy etish.
8. Agrologistika bo'yicha kadrlar tayyorlash va malaka oshirish. Raqamli logistika, eksport marshrutlari boshqaruvi, transport iqtisodiyoti, izlenebilirlik, sifat menejmenti kabi yo'nalishlarda o'quv dasturlarini kengaytirish.
9. Agroeksport uchun risk-menejment tizimini shakllantirish. Tashishdagi yo'qotishlar, kechikishlar, sovitish tizimlari buzilishi va bojxona xatarlarini sug'urtalash; xavflarni baholovchi algoritmlar va monitoring tizimlarini yaratish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. PQ–118-son qaror: Agrosanoat eksportini qo'llab-quvvatlash to'g'risida. Toshkent, 2022.

2. O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi. 2023–2030 yillarga mo'ljallangan Agrologistika strategiyasi. Toshkent, 2023.
3. O'zbekiston Respublikasi Bojxona qo'mitasi. Eksport jarayonlarini raqamlashtirish bo'yicha yillik hisobot. Toshkent, 2024.
4. FAO. Food Loss and Waste in Supply Chains. Rome, 2021.
5. FAO. Cold Chain Logistics for Perishable Foods. Rome, 2022.
6. UNECE. Agricultural Supply Chains and Cold Chain Development in Central Asia. Geneva, 2022.
7. World Bank. Logistics Performance Index. Washington, 2022.
8. World Bank. Improving Agro-Food Supply Chains in Emerging Markets. Washington, 2021.
9. ADB (Asian Development Bank). Agri-Logistics Infrastructure Development. Manila, 2020.
10. IFC (International Finance Corporation). Supply Chain Efficiency in Perishable Food Logistics. Washington, 2023.
11. USAID. Uzbekistan Horticulture Value Chain Project Report. 2022.
12. European Commission. Modern Cold Chain Systems for Fresh Produce Export. Brussels, 2020.
13. GS1 Global. Traceability Standards in Agricultural Trade. 2023.
14. Montgomery, L.; O'Brien, T. Cold Chain Logistics and Perishable Goods Efficiency. Journal of Supply Chain Management, 2021.
15. Hsiao, H. I. Perishable Food Supply Chain Modelling and Efficiency. International Journal of Production Economics, 2020.
16. Qahhorov, B. Agroeksport zanjirida yo'qotishlarni kamaytirish strategiyasi. Iqtisodiyot va innovatsiyalar, №2, 2024.
17. G'ulomov, S.; Xodjayev, S. Agrologistika tizimi samaradorligini oshirish mexanizmlari. Fan va taraqqiyot, №1, 2023.
18. Sotvoldiyev, R. O'zbekistonda logistika tizimining raqamlashtirilishi. Samarqand DU olimlari jurnali, 2022.
19. ETSI (European Telecommunications Standards Institute). IoT and GPS Tracking Solutions for Logistics Optimization. Global Standards Report, 2021.
20. PwC. Enhancing Agri-Food Export Competitiveness Through Logistics Modernization. Global Review, 2022.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. aprel. № 3. navbatdan tashqari son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>